

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Анотація. Досліджено процес управління оборотними активами підприємств у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: оборотні активи; оборотний капітал; обігові засоби; управління; ефективність.

MANAGEMENT OF CIRCULATING ASSETS OF ENTERPRISES

Abstract: The article is sanctified to research of process of management of circulating assets of enterprises in the modern terms of manage.

Key words: werewolf assets; working capital; management; efficiency.

За нинішніх реалій українських підприємств, яким властива недостатність фінресурсів та дороговизна залучення позикових коштів в бажаних об'ємах, тому вкрай необхідним є забезпечення успішного функціонування підприємства, що потребує змін у фінансовій політиці [1], в т. ч. щодо оборотних засобів зокрема. Стан багатьох українських підприємств вказує на низький рівень управлінських рішень, їх необґрунтованість. Це зумовлює потребу подальшого розвитку системи управління обіговими активами.

Управління оборотними активами завжди було складовою фінансової політики господарюючих суб'єктів різних організаційно-правових форм.

Ряд дослідників вивчають систему управління обіговими засобами як повноцінну систему врегульованих та узгоджених дій з організації оптимального складу й структури оборотних активів з узгодженістю з грошовими джерелами їх поповнення. Ряд дослідників [в управлінні вказаними засобами вбачають управління за видовим складом: за виробничими запасами; боргами дебіторів; грошима в касі та на банківських рахунках. Ряд дослідників сконцентровані на трактуванні «управління оборотними активами», в частині того, що є керованим, а хто курує [2, 3].

Про важливість управління оборотними активами наголошується в численних посібниках з фінансового менеджменту, бо управління обіговими засобами здійснює суттєвий вплив на обґрунтованість управлінських дій на перспективу поточну та довгострокову.

Оборотний капітал, в залежності від дійсних умов господарювання, є змінюваною величиною, а не абсолютно сталою, що безповоротно на 100% не полишає суб'єкта господарювання. За рахунок оборотного капіталу формуються засоби обігу організації, одна частина якого фінансується за рахунок власних джерел (власний оборотний капітал). Джерелами іншій частині служать позикові кошти (як правило, короткострокові зобов'язання

В умовах постійного відчуття нестачі засобів обігу сталість виробництва не може підтримуватися належним чином, оскільки не обходиться без низького рівня забезпеченості коштами, порушень в звичному ритмі роботи підприємства, як наслідок, мізерні прибутки чи то їх неотримання (отримання непокритих доходами збитків). При нарощенні оборотного капіталу відбувається розширення виробництва, зростання обсягів продажів і прибутку.

На основі ретельного аналізу ефективності засобів обігу повинна будуватися фінансова політика керування обіговими засобами підприємств, реалізація якої повинна забезпечити компроміс між ризиком втрати ліквідності та ефективністю господарської діяльності.

Оборотний капітал і політика щодо керування ним важлива, перш за все, з позиції забезпечення безперервності і ефективності поточної діяльності організації. Керування обіговим капіталом передбачає оптимізацію його величини, структури і значень його компонентів.

В сучасних умовах розроблені наступні моделі керування оборотним капіталом: ідеальна; агресивна; консервативна; компромісна. Ми поділяємо точку зору більшості фінансистів-економістів в тому, що в сучасних умовах для керування активами обігу організацій прийнятна компромісна модель. Ефективність даної моделі полягає в можливості в окремі моменти часу мати зайві поточні активи, хоча

це провокує недоотримання бажаної величини прибутку, або й зовсім збитку, але такий стан:

- дозволяє здійснювати підтримку ризику ліквідності на належному рівні;
- допомагає організації здійснювати ефективну діяльність, злагодженість роботи підприємства в цілому;
- визначає місце організації на сучасному ринку.

Управління оборотним капіталом дає можливість впливати на найважливішу характеристику бізнес-процесів організації, а саме, час, який характеризується тривалістю виробничого, операційного, комерційного, фінансового циклів і періодом обороту оборотного капіталу.

У сучасних умовах для більшості господарюючих суб'єктів неодмінним явищем їхнього економічного розвитку стала гостра нестача необхідного обсягу засобів обігу, що істотно позначається на ефективності їхнього господарювання. Разом із цим низька забезпеченість виробничих підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання. При оптимізації оборотних активів головне, це забезпечити зростання вигод від здійснених управлінських процедур.

Джерела фінансування вкрай важливі для формування необхідних обсягів обігових засобів, що потребує управління цим процесом з узгодженістю бажаного обсягу за елементами активів із джерелами їх фінансування (рис. 1).

Власні	Позикові	Додатково залучені
<p>Статутний капітал Додатковий капітал Резервний капітал Нерозподілений прибуток Фонд накопичення Цільове фінансування та надходження з бюджету, з галузевих та міжгалузевих позабюджетних фондів</p>	<p>Довгострокові кредити банків Довгострокові позики Короткострокові кредити Комерційні кредити Інвестиційний податковий кредит Інвестиційні внески працівників</p>	<p>Кредиторська заборгованість з постачальниками та підрядчиками з оплати праці, з бюджетом, з іншими кредиторами, резерви майбутніх витрат та платежів, резерви сумнівних боргів, інші короткострокові зобов'язання</p>

Рис. 1. Джерела формування оборотних активів [1-5]

Управління обіговими засобами націлене на досягнення наступного:

- забезпечення їх достатності з огляду забезпечення здатності погашати поточні борги;
- оптимізація обігових активів за їх видами;
- корисність щодо використання засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І.О., Ситник Г.В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 780 с.
2. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі: монографія. Харків : ХДУХТ, 2014. 258 с.
3. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : НаУКМА, 2018. 343 с.
4. Слободянюк О. В., Ковтунова Н. С. Особливості управління оборотними активами підприємства в сучасних умовах господарювання. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2018. № 6. С. 73–78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_6_13.
5. Шматковська Т., Демедок Л., Ворона О. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 174–184.

Остапенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, e-mail: ostapenko13@ukr.net

Ostapenko Tetiana M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Dnipro, e-mail: ostapenko13@ukr.net